

Torfowiska bałtyckie w Nadleśnictwie Damnica

Torfowiska bałtyckie w Nadleśnictwie Damnica

Okolice jeziora Łebsko i Doliny Dolnej Łęby to jeden z najsilniej zatorfionych rejonów Polski. Na terenie Nadleśnictwa Damnica leżą dwa unikatowe torfowiska bałtyckie. Oba obiekty można zwiedzić i obejrzeć ze specjalnie w tym celu zbudowanych platform widokowych.

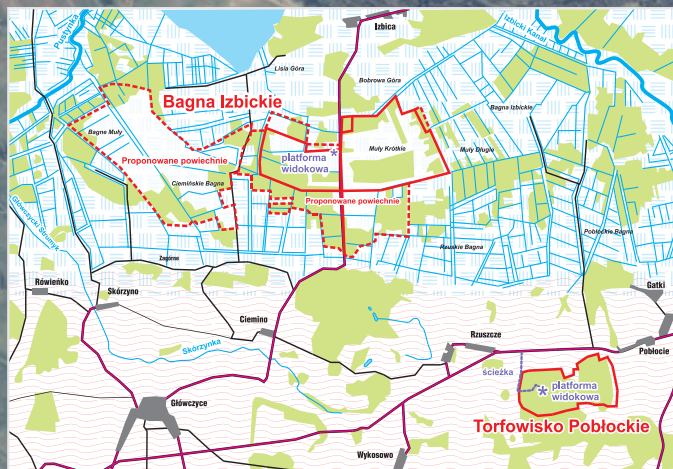
Bagna Izbickie

Rezerwat przyrody "Bagna Izbickie" (281 ha, utw. 1982 r.) położony jest na południe od wsi Izbica. W centralnej części torfowiska występują rozległe wrzosowiska z chronionym wrzosem bagiennym (*Erica tetralix*), a na ich obrzeżach zarośla chronionej woskownicy europejskiej (*Myrica gale*). Płytkie potorfia po dawnej eksploatacji torfu wypełniają mszary torfowcowe. "Krajobraz bezkresnych mszarników w wrzosem bagiennym jest wspaniały, iście irlandzki pejzaż" - pisał w 1986 r. znany badacz torfowisk, prof. Mieczysław Jasnowski.

Przy przecinającej rezerwat szosie z Głównicy do Izbicy jest parking, a naprzeciw niego platforma widokowa, z której można podziwiać widok na wrzosowisko.

Zachodni, trudno dostępny fragment torfowiska leży na granicy Słowińskiego Parku Narodowego i Nadleśnictwa Damnica. Także tutaj rosną rozległe wrzosowiska z wrzosem bagiennym. Wkrótce rezerwat "Bagna Izbickie" ma być powiększony, tak by objął także tę część.

Wskutek zmeliorowania okolicznych łąk torfowisko niestety silnie przesyca i ginie. By je ochronić, staramy się maksymalnie zahamować odpływ wody, budując zastawki na rowach. Stopniowo usuwane są także zarastające wrzosowiska drzewa. Żeby te działania były skuteczne, odwadnianie okolicznych łąk musi się stać mniej intensywne.

W maju 2004 r. Bagna Izbickie zostały zgłoszone do Komisji Europejskiej jako obszar Natura 2000.

Torfowisko Pobłockie

Niewielkie, ok. 100-ha torfowisko ulokowane w pradolinie Strugi Głównicy, w obszarze morenowym w sąsiedztwie miejscowości Pobłockie. Zwane było niegdyś Diablim Bagnem. Od 1982 r. jest chronione jako rezerwat przyrody.

Torfowisko tworzy wyraźną kopułę o wysokości ok. 4 m, w części centralnej zajęta przez piękny mzar z dużą ilością wrzosa bagiennego (*Erica tetralix*). Można go zobaczyć ze zbudowanej tu platformy widokowej, do której doprowadza kładka. Wokół, w kilku miejscach w drzewostanie, występują zwarte skupienia woskownicy (*Myrica gale*). Do lat 90. XX w. w pd.-wsch. części rezerwatu znajdowało się niewielkie jeziorko Czarne, obecnie wyschnięte i zarośnięte.

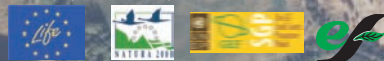
Także ten rezerwat ginie w wyniku przesuszenia. W 2006 r. zbudowano zastawki na rowach w rezerwacie, ale degradacji obiektu nie udało się powstrzymać, jeżeli nie spowolni się odwadniania otaczających go łąk i pól.

We wrześniu 2006 r. Torfowisko Pobłockie zostało zgłoszone do Komisji Europejskiej jako obszar Natura 2000.

TORFOWISKA BAŁTYCKIE - SKARBY POMORSKIEJ PRZYRODY

Wydano w ramach projektu "Ochrona wysokich torfowisk bałtyckich na Pomorzu"

Wrzosiec bagienny

Wielianeczka darniowa

Co to są

torfowiska bałtyckie?

Torfowiska wysokie typu bałtyckiego stanowią odrębny, regionalny podrodzaj torfowisk wysokich. Są to klasyczne torfowiska zasilane przez wody opadowe, uzależnione od wilgotnego i stosunkowo chłodnego klimatu. Pod względem ekologicznym należą one do torfowisk skrajnie oligotroficznym i kwaśnym, co powoduje, że występująca na nich roślinność wybitnie różni się od roślinności wszystkich innych ekosystemów. Równocześnie roślinność ta wykazuje pewne regionalne zróżnicowanie, wynikające z geobotanicznych różnic w obrębie obszaru, na jakim występują. W Polsce torfowiska bałtyckie mają z reguły powierzchnię 100 - 200 ha, natomiast w regionach o bardziej sprzyjającym klimacie nierzadko powyżej 10 000 ha. Mają one charakterystyczną, kopułową sylwetkę złoża, która w górnej części zbudowana jest niemal z jednorodnego grubego pokładu torfu. Główny obszar ich występowania obejmuje przymorskie regiony Europy Środkowej oraz wokółbałtycką strefę Skandynawii. Południowa granica zwartego zasięgu torfowisk bałtyckich przebiega przez północną Polskę. W Polsce z pierwotnej liczby ok. 80 torfowisk bałtyckich, położonych głównie na Pomorzu, do dzisiaj w dobrym stanie przetrwało niespełna 30.

Dlaczego chronimy torfowiska bałtyckie?

Torfowiska bałtyckie to jedne z nielicznych ekosystemów, które noszą znamiona naturalnych a niekiedy pierwotnych ekosystemów. Z tego powodu stanowią ostoję rzadkich, zagrożonych i chronionych gatunków. Gatunki te, w toku milionów lat ewolucji, przystosowały się do życia w specyficznych warunkach; np. torfowce, które magazynują kilkadziesiąt razy więcej wody niż same ważą. Gatunkami posiadającymi szczególne adaptacje są też roślinki uzupełniające niedobór azotu "pożerany" owadami. Jednak torfowiska bałtyckie to nie tylko niezliczone atrakcje dla przyrodników. Wspólnie z pozostałymi torfowiskami korzystnie kształtują bilans wodny całego kraju poprzez wchłanianie "nadmiaru" wody i jej powolnemu oddawaniu w okresie suszy. Specyficzne właściwości torfu przyczyniają się do podnoszenia poziomu wód gruntowych w sąsiedztwie torfowisk. W złożach torfu zapisane zostały zmiany klimatyczne, historia przemian roślinności, a niejednokrotnie też ślady kultury materialnej człowieka.

Co im zagraża?

Największym zagrożeniem jest ich eksploatacja oraz odwodnienie. Eksploatacja bezpowrotnie niszczy cały ekosystem, nieprzerwanie funkcjonujący od kilku tysięcy lat! Odwodnienia prowadzą do ustępowania gatunków wysoce wyspecjalizowanych (ich wyjątkowe cechy adaptacyjne nie pozwalają im przetrwać w zmienionym środowisku) oraz zarastania drzewami i krzewami. W warunkach zacienienia i systematycznego pogarszania się stosunków wodnych (drzewa w procesie transpiracji dodatkowo osuszają torfowisko) giną typowe gatunki roślin a nawet całe ich zbiorowiska.

Zastawka na Bagnie Ciemino

Jak chronimy

torfowiska bałtyckie?

Historia rozwoju torfowisk bałtyckich, trwająca kilka tysięcy lat oraz stan zachowania powinien wykluczyć wszelką możliwość ich eksploatacji. Aby przetrwały musimy powstrzymać odpływ wód budując proste przetamowania, niekiedy likwidować rowy odwadniające, hamować sukcesję drzew wywołaną działalnością człowieka, wreszcie obejmować je ochroną prawną. Monitoring, badania, obserwacje i eksperymenty - to również działania prowadzące do poznania skutecznych metod ich ochrony.

Torfowiska bałtyckie znalazły się wśród siedlisk przyrodniczych uznanych za ważne dla dziedzictwa przyrodniczego Europy. Dlatego też zostają włączone do europejskiej sieci obszarów Natura 2000 chroniących gatunki roślin i zwierząt oraz typy ekosystemów ginące w całej Europie. Gospodarka człowieka na tych obszarach musi być prowadzona ze szczególną troską, tak by zapewnić im przetrwanie. Natura 2000 chroni europejskie dziedzictwo przyrodnicze - także dla Ciebie i dla przyszłych pokoleń. Wszystkie zachowane polskie torfowiska bałtyckie zostały, lub wkrótce zostaną włączone do tej sieci.

